

A FID HÍREI

Ülések, konferenciák

A FID 1986. szeptember 14. és 18. között tartotta 43. kongresszusát *Montrealban*. (A kongresszusról szóló részletesebb beszámolót lásd ebben a számban, p. 59–66.) A tudományos ülészakot megelőzően – a korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően – ülésezett a FID Tanácsa, és megtartották a közgyűlést is. Több FID Bizottság – így a FID/II, a FID/IM, a FID/SD, a FID/CR és a FID/LD – tartott kongresszushoz kapcsolódó rendezvényeket a helyszínen. A FID/ET – az UNESCO támogatásával – nemzetközi szemináriumot szervezett a kongresszus előtti napokban.

A FID *Társadalomtudományi Dokumentációs Bizottsága (FID/SD)* Montrealban is megrendezte immáron rendszeressé váló fórumát (Biannual Forum on Social Science Information and Documentation). A tanácskozást szeptember 13-án tartották a technikatranszfer, valamint a társadalomtudományi információ és dokumentáció összefüggéseiről. A fórum résztvevői Kanadából, Magyarországról, Nagy-Britanniából, az NSZK-ból és az USA-ból érkeztek. Egyebek között az alábbi dolgozatokat és munkanyagokat vitatták meg: a sarki régiókra vonatkozó bibliográfiai adatbázisok létrehozásának terve; az információs technika felhasználása a társadalomtudomány információs és dokumentációs tevékenységében a kelet-európai tapasztalatok alapján; a nyugat-német szövetségi kormány programja a társadalomtudományi információra és dokumentációra. Beszámoló hangzott el a kanadai társadalomtudományi kutatások és kutatók nyilvántartását szolgáló számítógépes adatbázisról, valamint a brit Capital Planning Information elnevezésű vállalkozás könyvtárakkal és információs intézményekkel kapcsolatos tevékenységéről.

Új stratégiai terv

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta a FID *új stratégiai tervét* ("Participation in progress"). A küldöttek közül többen – így a FID Magyar Nemzeti Bizottság jelenlevő megbízottjai is – üdvözölték a tervet, s annak mielőbbi, maradéktalan végrehajtására szólították fel a szövetség illetékeseit. A terv főbb elemei:

- ◆ a szövetség új tudományos és egyéb programjaiban a célok világos, jól körülhatárolt megfogalmazására való törekvés;

- ◆ a tagság mind szélesebb körű bevonása a folyó és az új programok végrehajtásába;
- ◆ a tagok körének további bővítése;
- ◆ az ún. technikai (szak-) bizottságok feladatainak újradefiniálása, illetve a szövetség céljainak megvalósításában informálisabb eszközökként megjelenő ún. speciális érdekcsoportok vagy szakcsoportok (special interest groups – SIG) intézményének bevezetése;
- ◆ új bevételi források feltárása és kiaknázása;
- ◆ az adminisztrációs háttér továbbfejlesztése és megváltoztatása (beleértve a szövetség ügyeit érintő döntéshozatali jogkörök szélesebb körben való delegálását is).

A terv öt fő *programirányt* határoz meg:

1. az információs erőforrások hozzáférhetőségének és alkalmazhatóságának fejlesztése;
2. az információs szolgáltatások maximális igénybevételenek elérése (azaz a dokumentációs munka termékeit felvevő piac kiszélesítése);
3. az információs munka – intellektuális és elektronikus – eszközeinek fejlesztése;
4. az információ alapvető tulajdonságainak, jellemzőinek jobb megismerése és megértése;
5. a szakmai fejlődés támogatása, egyebek között a dokumentációs szakemberek oktatása és továbbképzése, valamint a szakmai eredmények népszerűsítése, illetve a dokumentációs-információs szakma hírnevének öregbítése útján.

A stratégiai elképzelések része a mainál jóval hatékonyabb kiadói tevékenység is, ennek azonban rövid távon – ahogy azt a tervdokumentum is leszögezi – csak csekély hatása lehet a szövetség bevételeire. A javaslatok szerint nagyobb lehetőséget kell adni a nemzetközi és a társult tagoknak a FID tevékenységét befolyásoló véleményük kifejtésére. A terv szerint a társult tagok (affiliated members) új kategóriáját képeznék az ún. üzleti affiliált tagok, amelyek az információs tevékenység iránt jelentős – ám nem feltétlenül szakmai – érdeklődést mutató szervezetek, intézmények, csoportok vagy vállalatok közül kerülnének ki.

A terv további fontos vonása, hogy hangsúlyozza a szövetség és a tagok közötti kölcsönös kommunikáció hatékonyabbá tételének jelentőségét. A FID bevételeinek növelésére irányuló program szükségességének elismerése mellett nyilvánvalóan azt is el kell ismerni, hogy a szövetségnek csak korlátozott lehetőségei vannak új kutatási projektek finanszírozására. Az esetleges többletbevételeket elsősorban a

fejlődő országok részvételi feltételeinek javítására és a stratégiai terv céljainak mielőbbi és mind hatékonyabb megvalósítására kell fordítani. A nemzetközi tanácskozásokat — mindezekkel összhangban és a gazdasági realizmus diktálta szükségszerűség következtében — önfinanszírozóvá kell tenni. Olyan méretű és jelentőségű programokat kell kialakítani, amelyekhez megfelelő támogatást lehet nyerni a tekintélyes finanszírozó intézményektől is. Mindezek fényében szükség van a FID tevékenységének szélesebb körű propagálására is.

Új elnevezés

A montreali közgyűlés elfogadta a FID új hivatalos nevére vonatkozó javaslatot. E szerint a FID új hivatalos neve — a korábbi betűszó megtartása mellett — franciául és angolul: *FID, la Fédération Internationale pour l'Information et la Documentation*, illetve *FID, the International Federation for Information and Documentation*, azaz *Nemzetközi Információs és Dokumentációs Szövetség*.

Új tagok és tisztségviselők

Szenegál — a közgyűlés határozata értelmében — tagja lett a szövetségnek. Új intézmény képviseli a spanyol és a brit nemzeti tagot: az előbbi a Tudományos és Műszaki Információs és Dokumentációs Intézet (Institute de Informacion y Documentacion en Ciencia y Tecnologia, ICYT — Madrid), az utóbbi pedig a Brit Nemzeti Könyvtár Kutatási és Fejlesztési Osztálya (Research and Development Department, the British Library — London) lett.

Új tagok jelentkezését fogadta el a szövetség a nemzetközi szervezetek köréből is: a montreali ülésen taggá nyilvánították a Centre Africain de Formation et de Recherche Administratives pour le Développement (CAFRAD — Tanger, Marokkó) elnevezésű, 1964-ben alapított szervezetet.

A közgyűlés ismét alelnökké választotta *A. I. Mihajlov* professzort (Szovjetunió). Az új pénztáros *P. Canisius* professzor (NSZK) lett. Új tanácsstagok: *M. Rodrigues Hermes de Arango* (Brazília), *R. Ogwang-Ameny* (Uganda), *dr. R. P. Alvarez-Ossorio* (Spanyolország), *dr. W. L. Renaud* (Hollandia), *M. Ristic* (Jugoszlávia), *E. V. Smith* (Kanada) és *M. Thomas* (Franciaország). Új belga taggá *J. E. Humbert* professzort választották.

A tanács meghosszabbította egyebek között *Földi Tamás* megbízatását a FID/SD elnöki tisztségében.

Kizárás

A közgyűlés megszüntette *Bangladesh* és *Ecuador* tagságát. A megszüntetésekkel kapcsolatban a szövetség elnöke felhívta a figyelmet arra, hogy a nemzeti tagsági viszony bármikor újakezdhető, ha az arra illetékes nemzeti szerv ismét felvételét kéri a szövetségbe.

ETO

1985–86-ban több mint 40 revíziós programban folytak munkálatok olyan területeken, mint pl. a társadalomtudományban alkalmazott módszerek, a sport, az alkalmazott kémia és a háztartás-gazdaságtan.

Az ETO bővített és javított kiadásai folyamatosan jelentek meg. Az angol, a csehszlovák, a lengyel, a magyar, a német és az olasz kiadásokban új vagy revideált fejezeteket adtak ki.

Továbbra is nagy hangsúlyt kaptak az ETO irányítási kérdései: ideiglenes szakértői-irányítói csoportot (temporary management group) hoztak létre, hogy a szakmai és a közgazdasági szakértelem párosításával biztosítani lehessen az ETO további életképes fejlődését. Munkacsoportot hoztak létre az ETO-val kapcsolatos munkák számítógépesítési kérdéseinek a megoldására.

Új csoportok

A Montrealban elfogadott stratégiai terv célkitűzéseivel összhangban új szakcsoportok is alakultak. *Vásárhelyi Pál* vezetésével (és javaslatára) hozták létre az információs marketing munkacsoportot (Task Force on Information Marketing), amely az információs termékek, szolgáltatások és fejlesztési tevékenységek marketingmódszereinek tanulmányozását tűzte ki célul munkaanyagok, esettanulmányok készítése és publikálása, valamint szemináriumok — s a későbbiekben tanácsadó szolgáltatások, regionális tanácskozások — szervezése útján.

A mikroszámítógépes szoftverek értékelésére is szakcsoportot hoztak létre. A mikroszámítógépes programokkal kapcsolatos tapasztalatcsere a szakcsoportban nem csupán magukkal a programokkal, de a teljes dokumentációval, a karbantartással és az üzemeltetéssel összefüggő megfontolásokra is kiterjed. A szakcsoport koordinátora *Z. Levy* (Izrael).

Évforduló

Az elmúlt időszakban világszerte megemlékeztek a FID alapításának 90. évfordulójáról. Több mint 15 fejlett és fejlődő, szocialista és tőkés országban tartottak rendezvényeket (ünnepi ülések, szakmai szemináriumok stb.), s jelentek meg publikációk az évforduló kapcsán. A rendezvények sorozatába jól illettek a Magyarországon szervezett tanácskozás, illetve a különböző publikációk (lásd TMT, 1985. 12. sz.), amelyekről elismerőleg emlékeztek meg a 43. kongresszuson.

A 44. és 45. konferencia és kongresszus

A FID 44. konferenciáját és kongresszusát *Hel-sinkiben* (Finnország) rendezik meg 1988.

augusztus 28. és szeptember 1. között. Címe: *Információ — ismeretek — evolúció*. A szervezők az alábbi témakörökben várnak előadásokat: lingvisztika az információfeldolgozásban; az ember mint információfeldolgozó; mesterséges intelligencia; a különböző tudományterületek információs rendszerei; a szervezeti értékek és a vezetés változásai; az információátadás új módszerei; nemzeti és nemzetközi információs politikánk. A közgyűlés Montrealban előzetesen elfogadta Kuba nemzeti tagjának meghívását, hogy az 1990-es konferenciát és kongresszust *Havannában* rendezzék meg.

Összeállította: Hegedűs Péter

KÍNAI KÖNYVTÁRÜGY ÉS TÁJÉKOZTATÁS

A Kínai Tudományos Akadémia Könyvtári és Információs Rendszere

A *Kínai Tudományos Akadémia Könyvtári és Információs Rendszere* (*The Library and Information System of the Chinese Academy of Sciences = LISCAS*) az országban a legnagyobbak és a legjelentősebbek közé tartozik. Fő feladat körében az akadémia vezetőit és kutatóit látja el releváns döntéselőkészítő, illetve tudományos információkkal. Felelőssége az alábbiakra terjed ki:

- ◆ az akadémia irányvonalának megfelelő hazai és külföldi információk gyűjtése, feldolgozása, tárolása és terjesztése;
- ◆ számítógépes információkereső hálózatok kiépítése az akadémia területén és az információkhoz való hozzáférés megjavítása országos szinten;
- ◆ a tervezéshez, a tervvariánsok kiválasztásához és az eredmények értékeléséhez szükséges információpolitikai dokumentumok kimunkálása és azok eljuttatása az akadémia felelős személyeihez;
- ◆ az információtudomány elméleti, módszertani és tapasztalati eredményeinek áramoltatása, s ezáltal

az akadémikusok könyvtár- és információtudományi kompetenciájának magasabb szintre emelése;

- ◆ az együttműködés és személyzetcsere lehetőségeinek felkutatása, szorgalmazása az országon belül és külföldön.

Szervezet

A LISCAS három adminisztratív szintre oszlik. Pekingben a *Kínai Tudományos Akadémia Könyvtára* áll, amelyet 1985 decembere óta a *Kínai Tudományos Akadémia Dokumentációs és Információs Központjaként* (*Dokumentation and Information Centre of the Chinese Academy of Sciences = DICCAS*) emlegetnek. A következő szinthez a négy regionális könyvtár (Sanghaj, Lanzhou, Vuhan, Csengdu) tartozik, míg a harmadik szint az országban szétszórta működő 117 intézeti, kb. 20 gyári és egyetemi